

MGR EWELINA PĘDZIWIATR

AGH Akademia Górniczo-Hutnicza  
doktorantka Wydziału Zarządzania  
email: ewelina.pedziwiatr.911@zarz.agh.edu.pl

## EWOLUCJA FINANSOWANIA SEKTORA KULTURY NA POZIOMIE REGIONALNYM ZE ŚRODKÓW UNII EUROPEJSKIEJ

Słowa kluczowe: projekty UE, zarządzanie projektami, projekty europejskie, fundusze europejskie

Abstrakt. Celem artykułu było zbadanie kierunków zmian w procesie wyboru projektów do dofinansowania ze środków Unii Europejskiej. Autor stawia hipotezę, że nastąpiła ewolucja w podejściu do finansowania sektora kultury w warstwie proceduralnej i merytorycznej. W celu zbadania charakteru i kierunku zmian dokonano analizy dokumentów wskazujących kategorie interwencji, obowiązujące procedury oraz kryteria oceny merytorycznej projektów kulturalnych finansowanych ze środków europejskich na poziomie regionalnym w 3 kolejnych okresach finansowania, w latach 2004–2020 w Małopolsce. Ewolucję podejścia do finansowania kultury potwierdzają omówione w artykule liczne modyfikacje w procedurze wyboru projektu (uproszczenie procedur, zawężenie zakresu rzeczowego projektów w ramach konkursów, informatyzacja procesu), a także zmiany w doborze kryteriów oceny przedsięwzięć m.in. rosnące znaczenie stopnia przygotowania projektu do realizacji, zapewnienia trwałości czy wykazania wpływu ekonomiczno-społecznego na rozwój regionu.

### Evolution of European funding of cultural sector at the regional level in Poland

Keywords: EU project, EU funds, project management

Abstract. The purpose of this paper is to explore the direction of changes in the selection proces of EU-funded projects. The author hypothesizes that there has been an evolution in the approach to financing the cultural sector from EU funds at the procedural and substantive level. In order to investigate the nature and direction of changes, author analyzed the documents indicating intervention categories, applicable procedures and criteria for substantive evaluation of cultural projects financed from EU funds at the regional level in 3 subsequent financing periods, in the years 2004–2020 in Małopolska Region.

The evolution of the approach to financing culture is confirmed by numerous modifications discussed in the article: in the selection procedures (simplification of procedures, narrowing the material scope of projects within competitions, computerization of the process), as well as in project evaluation criteria (the growing importance of preparatory stage, sustainability or economic and social impact on the development of the region).

## Wprowadzenie

Dziedzictwo kulturowe stanowi istotny obszar wydatkowania środków pochodzących z funduszy Unii Europejskiej. Dofinansowanie działań na rzecz dziedzictwa kulturowego było dotychczas udzielane w trzech kolejnych okresach finansowania: 2004–2006, 2007–2013 oraz w obowiązującej obecnie perspektywie finansowej na lata 2014–2020. Rozmiar, kierunek oraz zasady wsparcia podlegały zmianom, odzwierciedlając kierunki rozwoju Unii Europejskiej jako organizacji, ewolucję podejścia do promocji i ochrony dziedzictwa kulturowego przez państwa członkowskie oraz zmieniające się potrzeby potencjalnych beneficjentów.

Sektor kultury w województwie małopolskim współfinansowany jest ze środków unijnych od momentu przystąpienia Polski do Unii Europejskiej. Charakter dofinansowanych przedsięwzięć nie uległ w tym okresie znaczącym zmianom. W każdym z obowiązujących programów można wyróżnić działania skoncentrowane na ochronie dziedzictwa materialnego i niematerialnego, rozwoju infrastruktury instytucji kultury, cyfrowemu udostępnianiu, realizacji imprez kulturalnych i promocji walorów kulturowych regionu. W analizowanym okresie dostrzec można natomiast szereg zmian w zasadach rozdysponowania środków, co omówiono w części pierwszej artykułu. Podsumowanie obszarów wsparcia w poszczególnych okresach finansowania stanowi tabela 1.

Tabela 1. Obszary wsparcia sektora kultury w ZPORR i RPO w latach 2004–2020 w województwie małopolskim

Rodzaj projektów	ZPORR 2004–2006 <sup>1</sup>	MRPO 2007–2013	RPO WM 2014–2020
1	2	3	4
Ochrona dziedzictwa kulturowego	1.4 Rozwój turystyki i kultury	3.2.A Dziedzictwo kulturowe i rewaloryzacja układów przestrzennych	6.1.1 Ochrona i opieka nad zabytkami
Instytucje kultury		3.3.A Rozwój infrastruktury kulturalnej 5.2 Rozwój funkcji metropolitalnych Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego	6.1.3.A Rozwój infrastruktury instytucji kultury

<sup>1</sup> W ramach ZPORR nie przyznawano dofinansowania na poziomie regionalnym, dofinansowano projekty infrastrukturalne związane z rozwojem instytucji kultury, w tym ochroną obiektów dziedzictwa kulturowego.

1	2	3	4
Imprezy kulturalne	–	3.3.B Organizacja imprez kulturalnych o znaczeniu regionalnym i ponadregionalnym	6.1.2 Organizacja wydarzeń kulturalnych 6.1.3.B Dokumentowanie, zachowanie i upowszechnianie dziedzictwa niematerialnego
Digitalizacja	–	1.2 Rozwój społeczeństwa informacyjnego	2.1.2 Cyfrowe zasoby Regionalne
Promocja walorów kulturowych regionu	–	8.1 Promocja Małopolski na arenie międzynarodowej	3.3.1 Promocja gospodarcza Małopolski

Źródło: opracowanie własne na podstawie zapisów dokumentów programowych w latach 2004–2020.

Celem artykułu jest przedstawienie finansowania ze środków Unii Europejskiej zadań z zakresu dziedzictwa kulturowego w Polsce od 2004 roku, w okresach finansowania 2004–2006, 2007–2013 i 2014–2020. Posłużono się metodą analizy dokumentów dotyczących procesu przyznawania środków unijnych na ochronę zabytków na poziomie regionalnym w województwie małopolskim. Autorka stawia hipotezę, że zarówno w warstwie proceduralnej (usprawnienie procesu przyznawania dofinansowania, zwiększenie transparentności oceny), jak i merytorycznej, dotyczącej rodzajów projektów uzyskujących dofinansowanie, nastąpiła ewolucja finansowania sektora kultury na poziomie regionalnym ze środków Unii Europejskiej.

## 1. Ewolucja zasad realizacji projektów – kwestie proceduralne

Ewolucję podejścia do rozwoju sektora kultury w regionach obrazuje sposób podziału osi priorytetowych, działań i poddziałań. W okresie finansowania 2004–2006 wszystkie infrastrukturalne projekty uwzględnione zostały w jednym centralnym działaniu związanym zarówno z kulturą, jak i turystyką.

Kluczową zmianą w zasadach dysponowania środkami europejskimi w 2007 roku było przekazanie decyzyjności w zakresie wydatkowania części środków z poziomu centralnego na poziom regionalny. Do realizacji działań w obszarze dziedzictwa kulturowego, w ramach Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego (MRPO), w latach 2007–2013 wyróżniono odrębne działania dla sektora kultury i turystyki. Stworzono ponadto rozróżnienie na infrastrukturę kultury (działanie 3.3.A)

i materialne oraz niematerialne zabytki (działanie 3.2.A). Osobną kategorią wsparcia objęto działania związane z realizacją cyklicznych imprez kulturalnych. Wyodrębniono ponadto działanie, w którym środki zapewniono wyłącznie tzw. projektem wpisanym przez władze województwa do Indyktywnego Wykazu Projektów Kluczowych, który zapewniał ich realizację, bez konieczności przejścia ścieżki konkursowej. Wprowadzono także konkurs dwuetapowy dla działania 3.2.A związanego z ochroną i rewaloryzacją zabytków. Wnioskodawcy w pierwszym etapie (preselekcji) przedkładali uproszczony formularz wniosku wraz z matrycą logiczną, a po zakwalifikowaniu do kolejnego etapu opracowywali kompletną dokumentację aplikacyjną.

W obowiązującym od 2014 roku okresie finansowania dokonano dalszych modyfikacji w podziale priorytetów, działań i poddziałań. Podobnie jak w MRPO wyodrębniono działania związane z udostępnianiem cyfrowym, ochroną zabytków, instytucjami kultury i imprezami kulturalnymi, dokonując jednocześnie dalej idących rozgraniczeń. Wprowadzono różne typy konkursów dla tych samych działań. W ramach poddziałania 6.1.1 zorganizowano dwa typy konkursów: dla projektów mniejszej i większej skali. Granicę stanowiła wartość kosztów kwalifikowalnych projektu – poniżej i powyżej 3 mln zł. Operator programu ograniczył tym samym przewagę projektów o wyższej wartości w spełnianiu kryteriów wyboru – m.in. w zakresie kompleksowości, oddziaływania społeczno-gospodarczego czy długofalowego oddziaływania.

W ramach wsparcia dziedzictwa kulturowego wyodrębniono także osobne poddziałanie (6.1.3) i tym samym kryteria oceny dla dziedzictwa niematerialnego, które dotychczas dofinansowane było wyłącznie jako element szerszych projektów inwestycyjnych. Zrezygnowano również z trybu preselekcji, który przyczyniał się do znaczącego wydłużenia procesu oceny projektów.

W analizowanym okresie znaczącemu usprawnieniu uległa procedura aplikacyjna oraz tryb realizacji projektów za sprawą coraz szerszego wykorzystania dedykowanych narzędzi informatycznych. W perspektywie finansowej 2004–2006 stosowano wyłącznie dokumentację papierową, składaną każdorazowo przynajmniej w dwóch podpisanych egzemplarzach. W latach 2007–2013 zastosowano Regionalny System Informatyczny umożliwiający wypełnianie online formularzy aplikacyjnych. Przyjęte procedury zakładały jednak w dalszym ciągu konieczność składania i archiwizowania dokumentacji papierowej. W obowiązującym obecnie okresie programowania całkowicie wyeliminowano dokumentację papierową – całość dokumentacji przesyłana jest między wnioskodawcami, a instytucją zarządzającą za pośrednictwem systemu E-RPO. Dokumenty zatwierdzane są profilem zaufanym lub podpisem elektronicznym.

Podsumowując, w aspekcie proceduralnym zmiana w kolejnych okresach finansowania polega przede wszystkim na usprawnieniu i uproszczeniu procedur wyboru projektów do dofinansowania.

## 2. Ewolucja podejścia do finansowania projektów kulturalnych na podstawie kryteriów oceny merytorycznej

Dokonane zmiany proceduralne znacząco usprawniły proces ubiegania się o dofinansowanie, co mogło stanowić barierę dostępu dla części podmiotów uprawnionych do dofinansowania a niedysponujących kadrami i systemem organizacyjnym pozwalającym przejść proces aplikacji. Ewolucja finansowania sektora kultury na poziomie regionalnym jest jednak w największym stopniu widoczna w przypadku oceny przedsięwzięć, w szczególności stosowanych kryteriów oceny merytorycznej, która stanowi przełożenie regionalnych, centralnych i europejskich dokumentów strategicznych na poziom poszczególnych projektów.

W latach 2004–2006 w procesie ubiegania się o środki wyróżniono etap oceny formalnej i merytorycznej projektu. Kryteria formalne weryfikowane były zerojedyńkowo, a w ocenie merytorycznej przyjęto ważone kryteria punktowe.

W perspektywie finansowej 2007–2013 wprowadzono dodatkowo ocenę strategiczną, której dokonywał Zarząd Województwa Małopolskiego. Ocena strategiczna projektu miała charakter pozytywny – ocenie podlegał zakres w jakim projekt realizuje Strategię Rozwoju Województwa Małopolskiego, a także wpływ projektu na zrównoważony rozwój regionu oraz spójność wewnętrzną województwa. Ocena strategiczna była oceną punktową i stanowiła 20% całkowitej oceny projektu, co oznaczało, że miała ona kluczowy wpływ na pozyskanie dofinansowania (Uszczegółowienie, 2016).

W programie obowiązującym od 2014 roku zrezygnowano z oceny strategicznej, tym samym proces wyboru przedsięwzięć do dofinansowania przekazany został w całości niezależnym ekspertom Komisji Oceny Projektów.

Ocena formalna przebiegała w całym analizowanym okresie według podobnych zasad. Dobrane kryteria sprawdzały przede wszystkim zgodność projektu z wytycznymi i regulaminem konkursu, a także kompletność dokumentacji aplikacyjnej. Zmiany w podejściu do finansowania sektora kultury ze środków europejskich zauważalne są natomiast przy porównaniu kryteriów oceny merytorycznej właściwej. W tabeli 2 przedstawiono porównanie wagi wybranych kryteriów oceny merytorycznej właściwej projektów regionalnych związanych z dziedzictwem kulturowym w latach 2004–2020. Analizy dokonano poprzez porównanie procentowego udziału punktacji wybranych kryteriów w całości oceny. Kryteria te stanowią łącznie ponad 60% możliwej do zdobycia punktacji, stanowią zatem czynniki kluczowe dla uzyskania dofinansowania. Zestawienie wszystkich kryteriów oceny merytorycznej dla wybranych działań obowiązujących w latach 2004–2020, dotyczących ochrony dziedzictwa kulturowego, przedstawiono w tabeli 3.

Tabela 2. Porównanie wagi wybranych kryteriów oceny merytorycznej projektów regionalnych związanych z dziedzictwem kulturowym w latach 2004–2020

Kryterium	ZPORR 2004–2006 w %	MRPO 2007–2013 w %	RPO WM 2014–2020
Komplementarność	7,1	11,8	–
Kompleksowość	7,1	11,8	9,6%
Trwałość i wykonalność instytucjonalna	14,3	17,6	tak/nie
Ekonomiczno-społeczny wpływ na rozwój regionu i długofalowe oddziaływanie	28,6	29,4	48,2%
Stopień przygotowania projektu do realizacji	7,1	5,9	19,3%

Źródło: opracowanie własne na podstawie kryteriów wyboru projektów dla działania 1.4 ZPORR, 3.2.A MRPO, 6.1.1 RPO WM.

Tabela 3. Kryteria oceny merytorycznej właściwej projektów i ich udział procentowy w maksymalnej punktacji dla ZPORR, MRPO i RPO WM.

Waga wybranych kryteriów oceny merytorycznej projektów		
Działanie 1.4 ZPORR	Działanie 3.2.A MRPO	Działanie 6.1.1 (projekty większej skali) RPO WM
1. Komplementarność –7,1	1. Komplementarność – 11,8	1. Trwałość – 4,8
2. Trwałość i wykonalność instytucjonalna – 14,3	2. Kompleksowość – 11,8	2. Wpływ na polityki horyzontalne – 4,8
3. Wpływ na poprawę warunków ekonomicznych i atrakcyjności inwestycyjnej obszaru –28,6	3. Występująca forma ochrony zabytku –5,9	3. Stan przygotowania do realizacji – 19,3
4. Poprawność wskaźników – 7,1	4. Wpływ na zmianę kondycji obiektu – 11,8	4. Wpływ na ratowanie najbardziej zagrożonych zabytków – 1,2
5. Wykonalność techniczna– 7,1	5. Ekonomiczno-społeczny wpływ na rozwój regionu –29,4%	5. Położenie obiektu na obszarze objętym ochroną konserwatorską – 1,2
6. Zgodność z Narodowym Planem Rozwoju Kultury lub Narodową Strategią Rozwoju Turystyki –14,3	6. Trwałość – 17,6	6. Zapotrzebowanie na działalność planowaną dzięki realizacji – 10,8
7. Obiekty znajdujące się na liście dziedzictwa narodowego – 7,1	7. Wpływ na polityki horyzontalne – 5,9	7. Długofalowe oddziaływanie – 30,1
8. Kompleksowość i wieloaspektowość – 7,1%	8. Ocena stanu przygotowania do realizacji – 5,9	8. Kompleksowość – 9,6
9. Dotychczasowa aktywność wnioskodawcy w sferze turystyki i kultury – 7,1		9. Wpływ na wysoką jakość przestrzeni w regionie – 1,2
		10. Wpływ na rozwój gospodarczo-społeczny – 18,1

Źródło: pracowanie własne na podstawie dokumentów programowych na lata 2014–2020.

Dane zaprezentowane w tabelach wskazują, że choć zakres tematyczny kryteriów nie uległ znaczącym zmianom, to ewolucja podejścia do finansowania dziedzictwa widoczna jest poprzez znaczenie tych kryteriów dla uzyskania dofinansowania. Kluczowe znaczenie zyskał ekonomiczno-społeczny wymiar projektów,

rozumiany jako liczba nowo utworzonych miejsc pracy, wpływ na realizację celów strategii regionalnych, a od 2014 roku, także efektywność ekonomiczna projektu, w tym zdolność do utrzymania infrastruktury i prowadzenia działalności. To kluczowa zmiana w postrzeganiu projektów kulturalnych jako przedsięwzięć, które stanowią impuls do zmiany, również w wymiarze ekonomicznym. Podejście to potwierdza również ewolucja oceniania trwałości projektu i wykonalności instytucjonalnej wnioskodawcy. Kryterium to nabrało większej wagi w okresie 2007–2013, a od 2014 roku postrzegane jest jako zerojedynkowe, co oznacza, że wykazanie wymaganego poziomu trwałości jest nie tylko czynnikiem promującym dane przedsięwzięcie, lecz warunkiem uzyskania dofinansowania. Rozszerzono też zakres pojęciowy trwałości, postrzeganej jako wdrożenie zaplanowanego programu i utrzymanie go przez co najmniej 5 lat po zakończeniu przedsięwzięcia, ale również jako ocenę jakości planowanych działań oraz posiadania właściwych zasobów do ich wdrożenia.

Zaobserwowano ponadto wzrost znaczenia kryterium dotyczącego stopnia przygotowania projektu do realizacji – z kilku procent, do blisko 1/5 całości oceny w latach 2014–2020, co oznacza, że w coraz większym stopniu promowane są przedsięwzięcia z kompletną dokumentacją techniczną. Podejście to z punktu widzenia strony finansującej stanowi mocną gwarancję wykonalności przedsięwzięcia oraz zmniejsza ryzyko opóźnień w realizacji projektu.

Na podobnym poziomie, w całym badanym okresie, oceniana jest natomiast kompleksowość projektu promująca uwzględnienie w zakresie rzeczowym działań związanych z infrastrukturą, otoczeniem, wyposażeniem, czy zmierzających do wprowadzenia nowych funkcji.

Poza wartością punktową kryteriów, na zmiany w podejściu do dofinansowania kultury wskazuje usuwanie lub pojawianie się nowych czynników. Po 2006 roku zrezygnowano z punktowania dotychczasowej aktywności beneficjenta końcowego w sferze turystyki i kultury. Obecność kryterium doświadczenia w latach 2004–2006 można uzasadnić potrzebą dodatkowego zabezpieczenia prawidłowej realizacji projektów w pierwszym okresie wydatkowania funduszy, kiedy współfinansowanie ze środków UE stanowiło nową formułę realizacji przedsięwzięć kulturalnych.

W badanym okresie pojawiły się też nowe kryteria. Od 2007 roku w ocenie brany jest pod uwagę stan infrastruktury przed realizacją projektu. Kryterium to wspiera zabytki zaniedbane, w złym stanie technicznym, zagrożone zniszczeniem. Od 2014 roku projekty kulturalne oceniane są także pod kątem wykazania zapotrzebowania ze strony odbiorców na działalność planowaną po zrealizowaniu projektu (tab. 3). Kryterium to wyraża postulat efektywności wsparcia, promując przedsięwzięcia posiadające wyniki badań i analiz potwierdzających popyt na planowane

usługi i produkty. Przeprowadzona analiza jest ponadto podstawą oszacowania wskaźnika rezultatu określającego wzrost liczby odbiorców. W poprzednich okresach finansowania nie wymagano od wnioskodawców szacowania opartego o dane z analizy popytu, a bazowano jedynie na deklaracjach wnioskodawców. Kryterium wymagające zbadania zapotrzebowania pozwoliło na obiektywną weryfikację poprawności założeń przed wydatkowaniem środków.

Analiza kryteriów i wytycznych wskazuje, że choć od 2004 roku środki Unii Europejskiej w województwie małopolskim kieruje się niezmiennie na ochronę i promocję unikatowego dziedzictwa kulturowego, to zaszły istotne modyfikacje w procedurze wyboru i realizacji przedsięwzięć, które wpłynęły na to, jakie projekty przyjmowane są do realizacji.

## Podsumowanie

Zrealizowano cel pracy poprzez dokonanie analizy dokumentów związanych z realizacją procesu aplikacyjnego projektów, mających związek z dziedzictwem kulturowym finansowanych ze środków UE w województwie małopolskim. Analiza dokumentów potwierdza hipotezę, że nastąpiła ewolucja podejścia do finansowania ze środków europejskich dziedzictwa kulturowego na poziomie regionalnym w warstwie proceduralnej i merytorycznej. Zaobserwowane zmiany wskazują na stopniowe uproszczenie procedur ubiegania się o dofinansowanie m.in. poprzez wykorzystanie narzędzi informatycznych, eliminację dokumentacji papierowej, a także na wzrost transparentności procesu oceny. Podział priorytetów i działań zmierza ponadto do ujmowania w jednym konkursie podobnych typów projektów, o zbliżonej wartości, co zwiększa szanse uzyskania dofinansowania na projekty o niższej wartości, o ograniczonym zasięgu oddziaływania i kompleksowości. Promowanie w pierwszym okresie finansowania, poprzez dobór kryteriów merytorycznych oceny, przedsięwzięć i instytucji mających ugruntowaną pozycję na rynku usług czasu wolnego, o wysokiej wartości kosztów kwalifikowalnych, zapewniających możliwość wdrożenia kompleksowej, wieloaspektowej oferty, uzasadnione było krótkim okresem realizacji programu oraz obawami przed zdolnością beneficjentów do skutecznej absorpcji środków. W kolejnych latach, w miarę pozyskiwania przez wnioskodawców doświadczenia w zakresie realizacji przedsięwzięć finansowanych ze źródeł zewnętrznych, rosło znaczenie stopnia przygotowania projektu do realizacji, jako gwarancji wydatkowania środków zgodnie z założeniami przedstawionymi w dokumentacji aplikacyjnej, w pierwotnie założonych terminach.



Kluczowe dla uzyskania dofinansowania jest obecnie wykazanie wpływu na rozwój społeczno-gospodarczy regionu oraz mierzalne, długofalowe efekty projektu. Projekty kulturalne mają ponadto realizować postulat użyteczności dla odbiorców, zidentyfikowany poprzez badania popytu i potwierdzony planem działalności kulturalnej i edukacyjnej. Wszystkie te czynniki mają na celu zagwarantować trwałość projektu, wykraczającą poza miary utrzymania rezultatów przez pięć lat. Fundusze europejskie wspierają zatem ochronę zabytków, ale w świetle dokonanej analizy równie istotne jest wdrożenie programu gwarantującego efektywność ekonomiczną późniejszej działalności.

W szerszym kontekście, biorąc pod uwagę intensywność wsparcia środkami unijnymi sektora kultury oraz liczbę realizowanych w ostatnich 13 latach projektów, przeanalizowane w artykule zasady finansowania projektów oraz dalsze kierunki zmian w tym zakresie mają decydujący wpływ na to, jak funkcjonować będzie sektor kultury w Polsce w kolejnych dziesięcioleciach.

## Literatura

- Butrym, A. (2014). Fundusze europejskie w kulturze. Znaczenie Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego dla infrastruktury sakralnej, W: M. Sikora-Gaca, U. Kosowska (red.), *Fundusze europejskie w teorii i praktyce. Edukacja, Gospodarka, Kultura, Społeczeństwo* (s. 125–143). Warszawa: Difin.
- Dąbrowski, M. (2008). Structural funds as a driver for institutional change in Poland. *Europe-Asia Studies*, 60, 227–248. DOI: 10.1080/09668130701820101.
- Evans, G., Foord, J. (2009). *European funding of culture: Promoting common culture or regional growth? Cultural Trends*, 9 (36), 53–87. DOI: 10.1080/09548969909365099.
- Podstawy Wsparcia Wspólnoty. Promowanie rozwoju gospodarczego i warunków sprzyjających wzrostowi zatrudnienia. Bruksela–Warszawa (2003). Pobrano z: [https://www.funduszeeuropejskie.20072013.gov.pl/OrganizacjaFunduszyEuropejskich/Documents/pww\\_pl300805.pdf](https://www.funduszeeuropejskie.20072013.gov.pl/OrganizacjaFunduszyEuropejskich/Documents/pww_pl300805.pdf) (3.07.2017).
- Regionalny Program Operacyjny Województwa Małopolskiego na lata 2014–2020. Załącznik nr 1 do Uchwały nr 240 /15 Zarządu Województwa Małopolskiego z dnia 4 marca 2015 r. (30.09.2017).
- Sanecki, T. (2008). *Małopolski Regionalny Program operacyjny a finansowanie kultury*. Pobrano z: [http://www.ue.krakow.pl/pliki/Malopolski\\_Regionalny\\_Program\\_Operacyjny\\_a\\_finansowanie\\_kultury.pdf](http://www.ue.krakow.pl/pliki/Malopolski_Regionalny_Program_Operacyjny_a_finansowanie_kultury.pdf) (30.09.2017).
- Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014–2020 (2017). Pobrano z: [rpo.malopolska.pl](http://rpo.malopolska.pl) (30.09.2017).

Uszczegółowienie Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007–2013, na podstawie Uchwały nr 466 Zarządu Województwa Małopolskiego z dnia 6 maja 2014 r. (2016). Pobrano z: [www.fundusze.malopolska.pl](http://www.fundusze.malopolska.pl) (30.09.2017).

Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego 2004–2006. Dz.U. 2004, nr 166, poz. 1745.

## Cytowanie

Pędziwiatr, E. (2017). Ewolucja finansowania sektora kultury na poziomie regionalnym ze środków Unii Europejskiej. *Europa Regionum*, 4 (XXXIII), 93–102. DOI: 10.18276/er.2017.33-09.